

บทที่ 2

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การจัดและดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ดังนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

วิทย์ แก้วเกษม (2516) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การสำรวจการประปา ห้องส้วม และโรงอาหารในโรงเรียนประถมศึกษา นอกเขตเทศบาล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสำรวจการจัดสุขาภิบาลโรงเรียนเกี่ยวกับประปาโรงเรียน ห้องส้วม และโรงอาหารในโรงเรียนประถมศึกษา นอกเขตเทศบาล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยศึกษาจากโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1,047 โรงเรียน และรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า

ประปาโรงเรียนมีร้อยละ 10 ของโรงเรียนทั้งหมด ส่วนใหญ่อาน้ำยสร้างให้ การจัด น้ำดื่มในโรงเรียนยังไม่เพียงพอ และบกพร่องทางด้านการรักษาความสะอาดอุปกรณ์ และ เครื่องใช้ในการต้มน้ำ โรงเรียนส่วนใหญ่มีห้องน้ำแต่จำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนเด็กนักเรียน และการรักษาความสะอาดห้องน้ำส่วนใหญ่ไม่ดีพอ อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในส้วม เช่น น้ำ กระดาษชำระ โรงเรียนจัดไว้ไม่เพียงพอ นักเรียนต้องจัดหามาเอง อ่างล้างมือมีไม่เพียงพอ ที่มี ส่วนใหญ่ใช้ตุ่มน้ำมีชั้นตักล้างมือ แต่ไม่มีสบู่หรือผงซักฟอกสำหรับทำความสะอาด โรงอาหารมี เพียงร้อยละ 17 เท่านั้น ส่วนใหญ่เป็นโรงอาหารชั่วคราว โรงเรียนมีการจัดโครงการ อาหารกลางวันให้น้อยมากและนักเรียนส่วนใหญ่กลับไปรับประทานอาหารกลางวันที่บ้าน

บุญขึ้น เตชะกัมพูช (2519) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "โครงการสุขภาพในโรงเรียน ประถมศึกษาของสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางใน การวางแผนพัฒนาโครงการสุขภาพในโรงเรียนในภาคใต้และได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งส่งไปยังครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 102 โรงเรียน

สังกัดกรมสามัญศึกษาจำนวน 19 โรงเรียน สังกัดเทศบาลฯจำนวน 32 โรงเรียนและสังกัดโรงเรียนราษฎร์จำนวน 39 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนราษฎร์ส่วนใหญ่ ครูประจำชั้นเป็นผู้สอนวิชาสุขศึกษา มีการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน มีการบันทึกสุขภาพ การตรวจสุขภาพโดยแพทย์ทำปีละครั้ง โรงเรียนมีสนาม อาคารเรียน ห้องพยาบาล ล້วม การระบายน้ำโสโครกและถังขยะเพียงพอ โรงเรียนบางแห่งจัดบริการอาหารกลางวัน โดยโรงเรียนทำขายเองและมีบางส่วนที่เด็กนำมารับประทานเอง

2. โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาทุกโรงเรียนใช้ครูประจำชั้นเป็นผู้สอนวิชาสุขศึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่มีโครงการสุขภาพในโรงเรียน มีบันทึกสุขภาพ บางโรงเรียนไม่เคยตรวจสอบสุขภาพของนักเรียนเลย ครูมีความรู้ในการปฐมพยาบาลอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้

3. โรงเรียนเทศบาลฯส่วนใหญ่ครูประจำชั้นเป็นผู้สอนวิชาสุขศึกษา บางโรงเรียนใช้ครูที่ไม่เคยศึกษาและอบรมวิชาสุขศึกษามาสอน โรงเรียนร้อยละ 50 ไม่มีห้องสมุด อุปกรณ์การสอน ส่วนใหญ่มีไม่เพียงพอและไม่ได้จัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน การจัดการสุขภาพในบางโรงเรียนไม่เคยจัดทำเนื่องจากครูส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการตรวจสุขภาพ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีปัญหาเนื่องจากบางโรงเรียนไม่มีสนาม บางโรงเรียนอาศัยที่วัดและประมาณครึ่งหนึ่งของโรงเรียนทั้งหมดมีนักเรียนล้นห้อง ล້วมและที่ถ่ายปัสสาวะมีไม่เพียงพอ การระบายน้ำโสโครกยังไม่ดีเท่าที่ควร ส่วนที่ต้องแก้ไขคือ ที่ใส่ขยะมูลฝอยมีไม่เพียงพอ ด้านอาหารกลางวัน โรงเรียนร้อยละ 5 ให้แม่ค้านำมาขาย และในกรณีที่นักเรียนไม่มีอาหารกลางวันรับประทานนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความช่วยเหลือเด็กเลย

4. โรงเรียนประชาบาล ส่วนใหญ่ครูประจำชั้นเป็นผู้สอนวิชาสุขศึกษาและครูเหล่านี้ไม่เคยศึกษาวิชาสุขศึกษามาก่อน หนังสืออ่านประกอบและอุปกรณ์การสอนมีไม่เพียงพอ การจัดการบริการตรวจสุขภาพโดยแพทย์หรือพยาบาลส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำ และการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำมาก

นัชรา กาญจนารักษ์ และคณะ (2520) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาโครงการสุขภาพ และเปรียบเทียบพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในอำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี" วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน และเพื่อเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติทางสุขภาพตลอดจนสุขภาพปฏิบัติของนักเรียนในเขตเทศบาลฯและนอกเขตเทศบาลฯ ตำบลแก่งคอย โดยให้ครูสอนสุขศึกษา และนักเรียนที่คัดเลือกเป็นตัวอย่างประชากร ตอบแบบสอบถามโครงการสุขภาพในโรงเรียนและ

แบบสำรวจความรู้ ทักษะคิดและการปฏิบัติตนทางสุขภาพ ตามลำดับ ผลการศึกษาวิจัยมีดังนี้

1. ครูมีความรู้เกี่ยวกับโครงการสุขภาพในโรงเรียนดีพอใช้ ครูโรงเรียนในเขตเทศบาลฯ และนอกเขตเทศบาลฯ มีความรู้เกี่ยวกับโครงการสุขภาพในโรงเรียนแตกต่างกัน โดยครูโรงเรียนในเขตเทศบาลฯ มีความรู้ดีกว่าครูที่โรงเรียนนอกเขตเทศบาลฯ

ทัศนคติของครูเกี่ยวกับโครงการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีและครูที่โรงเรียนนอกเขตเทศบาลฯ ปฏิบัติเกี่ยวกับโครงการสุขภาพในโรงเรียนมากกว่าครูที่โรงเรียนในเขตเทศบาลฯ

2. นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ที่โรงเรียนในเขตเทศบาลฯ และนอกเขตเทศบาลฯ มีความรู้ทางสุขภาพแตกต่างกัน ความรู้ทางสุขภาพของนักเรียนในเขตเทศบาลฯ ดีกว่านักเรียนนอกเขตเทศบาลฯ

นักเรียนที่โรงเรียนในเขตเทศบาลฯ มีทัศนคติทางสุขภาพถูกต้องมากกว่านักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนนอกเขตเทศบาลฯ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนนอกเขตเทศบาลฯ มีการปฏิบัติทางด้านสุขภาพถูกต้องมากกว่านักเรียนที่โรงเรียนในเขตเทศบาลฯ ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในเขตเทศบาลฯ และนอกเขตเทศบาลฯ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติทางด้านสุขภาพถูกต้อง

อุดมศิลป์ ศรีสมบุรณ์ (2521) ทำการวิจัยเรื่อง"ปัญหาการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร และสำรวจความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 98 โรงเรียน ซึ่งอยู่ในเขตต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร ทั้ง 24 เขต ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครที่จัดโครงการอาหารกลางวัน 62 คน และเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่ได้จัดโครงการอาหารกลางวัน 36 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีนักเรียนยากจนในโรงเรียนมาก ผู้ปกครองนักเรียนมีรายได้ค่อนข้างต่ำ โรงเรียนยังขาดความพร้อมในเรื่องการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน เพราะมีปัญหาภายในเรื่องการขาดบุคลากรที่จะเป็นแรงงานในการจัดทำ ไม่มีครูโภชนาการ มีอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาหารไม่เพียงพอเงินที่จะใช้เป็นทุนในการทำมีน้อย ขาดแคลนสถานที่โดยเฉพาะโรงเรียนมีโรงอาหารเพียง ร้อยละ 46.94 เท่านั้น และยังมีผู้บริหารโรงเรียนอีกร้อยละ 13.27 ที่ยังไม่เห็นด้วยกับการจัดโครงการอาหาร

กลางวันในโรงเรียนและต้องการให้สำนักการศึกษาหาทางเพิ่มงบประมาณในการเริ่มจัดทำโครงการอาหารกลางวัน รวมทั้งให้มีการเพิ่มหรือจัดสรรอัตราค่าจ้างครูให้มีอย่างเพียงพอ เพื่อที่โรงเรียนจะได้ดำเนินการจัดโครงการอาหารกลางวันได้โดยไม่เป็นภาระกับโรงเรียนมากเกินไป

อภิรติ ทองประเสริฐ (2524) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนราษฎร์ระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร" วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อม การสอนสุขศึกษาและการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนและเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนราษฎร์ระดับประถมศึกษาและปัญหาการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนราษฎร์ระดับประถมศึกษา ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูและผู้บริหารนักเรียนโรงเรียนราษฎร์ระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครจำนวน 2 โรงเรียน เป็นครู 46 คน และผู้บริหาร 177 คน รวม 223 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเลือกตอบและมาตราส่วนประเมินค่า แล้วนำมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที่นำเสนอมูลทั้งรูปแบบตารางและความเรียง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ครูและผู้บริหารเห็นพ้องต้องกันว่าโรงเรียนได้จัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะดีแล้ว ซึ่งได้แก่ ความสะอาดและความมั่นคงของอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียน
2. ครูและผู้บริหารมีความเห็นที่ขัดแย้งกัน เกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนบางอย่าง ซึ่งผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องแก้ไข เช่น อุปกรณ์ป้องกันภัยและสัญญาณ
3. การสอนสุขศึกษา ครูและผู้บริหารมีความเห็นสอดคล้องกันว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติหรือจัดดำเนินการสอนสุขศึกษาอยู่ในเกณฑ์ดี
4. สุขนิสัยของเด็ก ครูและผู้บริหารมีความเห็นสอดคล้องกันว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติหรือจัดดำเนินการด้านการอบรมสุขนิสัยของเด็กอยู่ในเกณฑ์ดี
5. ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ครูและผู้บริหารเห็นสอดคล้องกันว่าโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับบ้านและชุมชนอยู่ในเกณฑ์ดี
6. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูกับผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิลาศ จันทรรัตน์ (2524) ทำการวิจัยเรื่อง "การบริหารงานสุขอนามัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการบริการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ว่าเป็นไปตามขั้นต่ำของงานสุขศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งคณะกรรมการศึกษา กำหนดหรือไม่ เพื่อศึกษาความเข้าใจและปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานสุขภาพในโรงเรียนของครูใหญ่ และเพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจและปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานสุขภาพในโรงเรียนของครูใหญ่ โดยจำแนกตามระดับวุฒิ ประสบการณ์ในการทำงาน และเขตที่ตั้งของโรงเรียน ดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามส่งไปยังครูใหญ่ จำนวน 247 คน เป็นครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตสุขาภิบาล 20 คน และนอกเขตสุขาภิบาล 227 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. โรงเรียนในเขตสุขาภิบาลทุกโรงเรียน มีการจัดการบริการสุขภาพได้ครบในด้านการตรวจสุขภาพนักเรียนโดยแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข การตรวจสุขภาพนักเรียนในตอนเช้าโดยครูและการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค บริการที่โรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การทำบัตรสุขภาพประจำตัวนักเรียน การจัดการอาหารกลางวัน การตรวจวัดสายตา การทดสอบการได้ยิน การรักษาพยาบาลนักเรียน การจัดเจ้าหน้าที่ประจำห้องพยาบาลและการจัดสัมมนาการส่งเสริมสุขภาพจิตครู ส่วนบริการที่โรงเรียนเพียงส่วนน้อยสามารถจัดได้คือ การตรวจสอบสุขภาพของครูและบุคคลากรอื่นในโรงเรียน
2. สภาพของการจัดปรากฏว่าบริการที่โรงเรียนจัดได้ เข้าเกณฑ์มาตรฐานได้แก่ การตรวจสุขภาพนักเรียนโดยแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข การจัดทำระเบียบหรือบัตรสุขภาพ การวัดสายตาและการทดสอบการได้ยิน การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคและการจัดสัมมนาการส่งเสริมสุขภาพจิตครู
3. โรงเรียนนอกเขตสุขาภิบาลปรากฏว่า ยังไม่มีโรงเรียนใดสามารถจัดการบริการสุขภาพได้ครบทุกอย่าง แต่โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดการเกือบทุกรายการ ยกเว้นการตรวจสุขภาพโดยครู และการจัดเจ้าหน้าที่ประจำห้องพยาบาลเท่านั้นที่มีการจัดการประมาณครึ่งหนึ่งของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด
4. สภาพของการจัดปรากฏว่า บริการที่โรงเรียนมากกว่าครึ่งหนึ่งจัดและเข้าเกณฑ์มาตรฐาน ได้แก่ การตรวจสุขภาพนักเรียนโดยแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข การตรวจสุขภาพของครู การจัดทำบัตรสุขภาพ การตรวจวัดสายตา และการทดสอบการได้ยิน การจัดเจ้าหน้าที่ประจำห้องพยาบาล และการจัดสัมมนาการส่งเสริมสุขภาพจิตของครู

ทิพา จันทรคามิ (2525) ทำการวิจัยเรื่อง "โครงการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น รวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูใหญ่หรือผู้รับผิดชอบโครงการสุขภาพในโรงเรียนขนาดใหญ่ กลาง เล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำนวน 414 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน

ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ สถานที่ตั้งของโรงเรียน ส่วนใหญ่อยู่ในที่ดอนและตั้งอยู่ในเขตชุมชน ห้องเรียน โต๊ะเรียน ม้านั่ง ล้าง ที่ปัสสาวะชาย ส่วนใหญ่ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน โรงเรียนขนาดเล็กร้อยละ 77.93 ไม่มีที่ปัสสาวะชาย การจัดน้ำดื่ม การระบายน้ำโสโครกและการกำจัดขยะมีวิธีการที่ถูกต้องและถูกสุขลักษณะ

ด้านการบริการสุขภาพ การตรวจสอบสุขภาพโดยครู ส่วนใหญ่ทำทุกชั้นการตรวจสุขภาพโดยแพทย์ ทันตแพทย์และพยาบาลนั้น โรงเรียนขนาดใหญ่จะได้รับการตรวจเทอมละครึ่ง ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กส่วนใหญ่ได้รับการตรวจปีละครั้ง การตรวจสายตาและการทดสอบการได้ยิน ส่วนใหญ่โรงเรียนทุกขนาดไม่เคยจัดเลยและครูส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการตรวจสุขภาพ

ด้านการสอนสุขศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางส่วนใหญ่มีครูพิเศษสอนสุขศึกษาในชั้นประถมปลาย ส่วนชั้นประถมต้นครูประจำชั้นจะเป็นผู้สอนเช่นเดียวกับโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งครูประจำชั้นจะเป็นผู้สอนเองทุกชั้น เอกสารเกี่ยวกับสุขศึกษาที่จะให้นักเรียนและครูค้นคว้ามีไม่เพียงพอและครูส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการนิเทศการสอนวิชาสุขศึกษาจากศึกษานิเทศก์เลย

2. ปัญหาการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน

ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ โรงเรียนทุกขนาดมีปัญหาปานกลางในเรื่องบริเวณโรงเรียนกับจำนวนนักเรียน การจัดบริเวณโรงเรียนให้ร่มรื่น การจัดโต๊ะ ม้านั่ง ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน การจัดน้ำดื่มน้ำใช้ การจัดให้มีห้องพยาบาลและเวชภัณฑ์ที่จำเป็นและสถานที่รับประทานอาหารสำหรับครูและนักเรียน

ด้านบริการสุขภาพ โรงเรียนทุกขนาดมีปัญหาปานกลางในเรื่องการจัดให้มีการตรวจสายตาและการทดสอบการได้ยิน การให้ความช่วยเหลือเด็กที่บกพร่องทางสุขภาพหรือเด็กเรียนช้า การจัดบริการอาหารกลางวัน การจัดให้ครูได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิต และโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากในเรื่องการจัดให้นักเรียนได้รับการตรวจสุขภาพจากแพทย์ ทันตแพทย์

ด้านการสอนสุขศึกษา โรงเรียนทุกขนาดมีปัญหาปานกลางในเรื่องการจัดทำแผนการสอนของครู การจัดหาเอกสารประกอบการค้นคว้าให้กับครูและนักเรียน การจัดกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพอนามัย

การจัดดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีปัญหามากในเรื่องงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน มีปัญหาปานกลางในเรื่องความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กมีปัญหามากในเรื่องอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และมีปัญหาปานกลางในเรื่องความสนใจและความร่วมมือจากครูและผู้บริหารในการดำเนินงาน

กาญจนา บุญมี (2527) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "สภาพปัญหาและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร" โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงสภาพการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนปัญหาและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครและเพื่อเปรียบเทียบปัญหาและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหาร - โรงเรียนโดยจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารโรงเรียน ขนาดโรงเรียน และเขตที่ตั้งโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 275 คน จากโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครทั้งสิ้น 420 โรงเรียน เป็นชาย 170 คน หญิง 105 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบรายการมาตราส่วนประเมิณค่า วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ สถิติพื้นฐาน ทีเทสต์ (T-test) และ เอฟ-เทสต์ (F-test) ผลการศึกษพบว่า

โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่จัดสภาพแวดล้อมได้ถูกสุขลักษณะ แต่ยังมีเป็นส่วนน้อยที่ไม่ถูกสุขลักษณะ เช่น น้ำท่วมขัง การระบายน้ำ และยังมีบางโรงเรียนที่ยังมีส้วมไม่เพียงพอ

ด้านการจัดบริการสุขภาพ ส่วนใหญ่จัดได้ดี แต่บางเรื่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไขคือการตรวจวัดสายตานักเรียนและการทดสอบการได้ยิน โรงเรียนอีกประมาณ 1 ใน 4 ของโรงเรียนทั้งหมดยังไม่เคยตรวจและการตรวจสุขภาพครูในโรงเรียนโดยแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขปรากฏว่าโรงเรียนเกินกว่าครึ่งยังไม่เคยมีการตรวจ

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าโรงเรียนของตนเองมีความพร้อมเกือบทุกด้านที่จะสอนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ยกเว้นยังขาดครูที่มีวุฒิทางสุขศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า โรงเรียนควรจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนให้เหมาะสม นอกจากนี้ผลการศึกษายังปรากฏว่าผู้บริหารโรงเรียน เห็นว่าตนมีปัญหาบ่อยเกี่ยวกับเรื่องการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน ยกเว้นต้องการงบประมาณเพิ่มขึ้น

ผู้บริหารที่มีความแตกต่างในเรื่อง เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน และเขตที่ตั้งโรงเรียนไม่มีผลให้ความคิดเห็นและระดับปัญหาเกี่ยวกับการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

จินดา บุญช่วย เกื้อกุล (2528) ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบสถานที่เป็นจริงและสถานที่คาดหวังเกี่ยวกับการบริการสุขภาพในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบสถานที่เป็นจริงและสถานที่คาดหวังเกี่ยวกับการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามซึ่งส่งไปยังผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 320 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนรับรู้ว่าการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับคุณภาพดีในด้านการบันทึกสุขภาพ การปฐมพยาบาลและการรักษาพยาบาล การจัดโภชนาการในโรงเรียน การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ การชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง และโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน และรับรู้ว่าจะอยู่ในคุณภาพพอใช้ในด้าน การตรวจสุขภาพนักเรียน การวัดสายตาและการทดสอบการได้ยิน การช่วยเหลือเด็กพิการ การแนะแนวสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพจิต และการส่งเสริมสุขภาพครู

2. ผู้บริหารโรงเรียนมีความคาดหวังว่า การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในคุณภาพดีมากในด้านการบันทึกสุขภาพ การชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง และคาดหวังว่าการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับดีในด้านการตรวจสุขภาพนักเรียน การปฐมพยาบาลและการรักษาพยาบาล การจัดโภชนาการในโรงเรียน การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ การวัดสายตาและการทดสอบการได้ยิน การช่วยเหลือเด็กพิการ โครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน การแนะแนวสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพจิต และการส่งเสริมสุขภาพครู

3. เมื่อเปรียบเทียบสถานที่เป็นจริงและสถานที่คาดหวังเกี่ยวกับการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศิริรัตน์ บุญตานนท์ (2528) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำซึ่งอนุกรรมการ สุขศึกษาสายการศึกษาในคณะกรรมการสุศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้ และศึกษาเปรียบเทียบการจัด สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีความแตกต่างกันในด้านประเภทของโรงเรียน ระดับการ ศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานบริหารของผู้บริหารโรงเรียนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 496 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล โรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล ที่เป็นโรงเรียนในโครงการสุศึกษาสายการศึกษา และโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาลที่ไม่เป็นโรงเรียนในโครงการ สุศึกษาสายการศึกษา จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนแตกต่างกับเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. โรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล โรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลที่เป็นโรงเรียนในโครงการสุศึกษาสายการศึกษาและ โรงเรียนประถมที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล ที่ไม่เป็นโรงเรียนในโครงการสุศึกษา สายการศึกษา จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยพบว่าโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาลที่เป็น โรงเรียนในโครงการสุศึกษาสายการศึกษา จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนได้เป็นอันดับแรก โรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนได้เป็น อันดับรอง และโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลที่ไม่เป็นโรงเรียนในโครงการ สุศึกษาสายการศึกษา จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนได้เป็นอันดับสุดท้าย อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณา โดยส่วนรวมแล้วปรากฏว่า โรงเรียนทั้งสามประเภทนี้จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนสูงกว่าเกณฑ์ มาตรฐานขั้นต่ำของคณะกรรมการสุศึกษาสายการศึกษาในคณะกรรมการสุศึกษาแห่งชาติ
3. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน จัดสิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนไม่แตกต่างกัน
4. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานบริหารแตกต่างกัน จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากผลการ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนยังมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานบริหาร นานเท่าใดก็ยังสามารถจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนได้ดีมากขึ้นเท่านั้น

จิรวรรณ ธิมากุล (2530) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "สภาพและปัญหาการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ที่อยู่และไม่อยู่ในถิ่นทุรกันดารในจังหวัดสุราษฎร์ธานี" วัตถุประสงค์ของการวิจัยและเพื่อศึกษาสภาพการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่และไม่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี และเพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่และไม่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 214 คน แยกเป็น ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร จำนวน 104 คน และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร จำนวน 110 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 205 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.79 แล้วนำข้อมูลมาหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างด้วยค่า "ที" (t-test) ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ที่อยู่และไม่อยู่ในถิ่นทุรกันดารในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการจัดสิ่งแวดล้อม โรงเรียนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารส่วนใหญ่ยังไม่มีที่ปัสสาวะนักเรียนชาย ด้านการบริการสุขภาพ โรงเรียนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารส่วนใหญ่ไม่มีการตรวจวัดสายตานักเรียน และทั้งโรงเรียนที่อยู่และไม่อยู่ในถิ่นทุรกันดารส่วนใหญ่ไม่มีการทดสอบการได้ยินของนักเรียน ด้านการสอนสุขศึกษา โรงเรียนที่อยู่และไม่อยู่ในถิ่นทุรกันดารส่วนใหญ่ไม่มีครูที่มีวุฒิทางสุขศึกษา และไม่ได้จัดอบรมครูสุขศึกษา

2. เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ที่อยู่และไม่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการจัดสิ่งแวดล้อม การบริการสุขภาพและการเรียนการสอนสุขศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร มีปัญหามากกว่าโรงเรียนที่ไม่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร

ปิยานี สมบูรณ์ทรัพย์ (2530) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคาดหวังและการปฏิบัติในการจัดและดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 10" วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคาดหวังและการปฏิบัติในการจัดและดำเนินโครงการสุขภาพในโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 10 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดและดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน 6 ด้าน ส่งไปยังตัวอย่างประชากร ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 10 จำนวน 400 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 382 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.50 และนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า ที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนคาดหวังว่าควรปฏิบัติในการจัดและดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดในด้าน การจัดสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพ และคาดหวังว่าควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน การเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้านสุขภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน การประเมินโครงการสุขภาพในโรงเรียน และการวางแผนโครงการสุขภาพในโรงเรียน

2. ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ส่วนการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยมีเป็นเพียงบางรายข้อใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนโครงการสุขภาพในโรงเรียน การเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้านสุขภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชน

3. เมื่อเปรียบเทียบความคาดหวังและการปฏิบัติในการจัด และดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ทุกด้านและทุกรายข้อ โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความคาดหวังสูงกว่าการปฏิบัติ

นวลสมร ชมะสุนทร (2531) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดโครงการอาหารกลางวันและ เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ที่อยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล และนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล ประชากรที่ใช้ในวิจัยได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 562 คน แยกเป็นผู้บริหารที่อยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลจำนวน 162 คน และผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล 400 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนในเขตฯ ร้อยละ 67.57 และโรงเรียนนอกเขตฯ ร้อยละ 56.16 ไม่มีโรงครัวและโรงอาหารโดยเฉพาะ น้ำดื่มมีปริมาณไม่เพียงพอ การจัดอาหารกลางวันของโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินงานโดย คณะกรรมการโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน มีครูและนักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ โดยโรงเรียนจัดทำอาหารจำหน่ายให้นักเรียนในราคาถูกลง และ

ให้นักเรียนนำอาหารจากบ้านมารับประทานร่วมกัน โรงเรียนในเขตฯ ร้อยละ 41.77 ใช้รูปแบบการจัดอาหารประสมโดยมีโรงเรียนร้อยละ 71.53 สามารถจัดบริการได้ทุกวัน ส่วนโรงเรียนนอกเขตฯ ร้อยละ 55.08 ใช้รูปแบบการจัดอาหารเพิ่มเติมโดยมีโรงเรียนเพียงร้อยละ 34.77 ที่จัดบริการทุกวัน ส่วนการจัดบริการอาหารเสริมซึ่งได้แก่ นมแก้วเหลือง นั้นพบว่า มีโรงเรียนในเขตฯ และนอกเขตฯ ที่สามารถจัดบริการได้เพียงร้อยละ 64.56 และ 49.49 ตามลำดับ

โรงเรียนส่วนใหญ่ทั้งในและนอกเขตฯ ร้อยละ 77.54 มีนักเรียนที่ขาดแคลนอาหารกลางวันถึงวันละ 10-30 คน ซึ่งทางโรงเรียนให้การช่วยเหลือโดยให้นักเรียนที่ขาดแคลนรับประทานอาหารเช้าของโรงเรียนโดยไม่ต้องเสียเงินแต่ต้องช่วยทำงาน และขอแบ่งปันจากนักเรียนที่นำอาหารมาจากบ้าน

โรงเรียนส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตร และได้จัดให้มีการเรียนเกษตรเพื่อนำผลผลิตมาใช้ในการประกอบอาหารกลางวัน แต่ผลผลิตที่ได้ช่วยโครงการอาหารกลางวันได้เพียงบางฤดูเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากขาดแคลนน้ำในการเพาะปลูกและพื้นที่ทำการเกษตรมีสภาพไม่เหมาะสม

งบประมาณที่ใช้ในการจัดโครงการอาหารกลางวันนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับเป็นเงินทุนหมุนเวียนจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ นอกจากนี้โรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 86.41 จัดให้มีการประชาสัมพันธ์โครงการอาหารกลางวันเพื่อขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือในระดับปานกลางเท่านั้น โดยโรงเรียนในเขตฯ ส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนทางการเงิน ส่วนโรงเรียนนอกเขตฯ จะได้รับความช่วยเหลือเป็นแรงงานเป็นครั้งคราว สำหรับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับแต่ไม่สม่ำเสมอ และยังมีโรงเรียนอีกถึงร้อยละ 15.76 ที่ยังไม่ได้รับความช่วยเหลือเลย โรงเรียนส่วนใหญ่ได้จัดให้มีการติดตามและประเมินผลโดยการซึ่งนำหนักและวัดส่วนสูง เพื่าระวังการเจริญเติบโต และแก้ไขนักเรียนที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์โดยทางโรงเรียนจัดอาหารเสริมเพิ่มเติมให้ และจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อให้คำแนะนำด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นเหมือนกันว่า ผลที่ได้รับจากการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนช่วยให้นักเรียนยากจนได้มีอาหารกลางวันรับประทาน

2. ผู้บริหารโรงเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดโครงการอาหารกลางวันทั้ง 4 ด้านคือ ด้านการจัดดำเนินงาน ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณค่าใช้จ่าย และด้านวัสดุอุปกรณ์อาคารสถานที่อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนทั้งสองกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาการจัดโครงการอาหารกลางวันในทุกด้าน พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุชาติ โสภประยูร (2531) ทำการค้นคว้าวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบปัญหาการจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างโรงเรียนในประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทย" มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างโรงเรียนในประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทย โดยแบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลในประเทศไทย และการเก็บรวบรวมข้อมูลในประเทศญี่ปุ่นผลการวิจัยพบว่า

1. งานสุขภาพในโรงเรียนของประเทศญี่ปุ่นได้เริ่มมาแล้วกว่าร้อยปี ก่อนประเทศไทยถึง 53 ปี ในปี ค.ศ.1958 รัฐบาลญี่ปุ่นได้ออกกฎหมายสุขภาพเกี่ยวกับโรงเรียน (School Health Law) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงนโยบายที่ชัดเจนและความเจริญก้าวหน้าของงานสุขภาพในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี สำหรับประเทศไทยเรานี้ยังไม่มีกฎหมายสุขภาพเกี่ยวกับโรงเรียน โดยเฉพาะ และอาจคงต้องรอไปอีกนาน โรงเรียนประถมศึกษาต่าง ๆ ในประเทศญี่ปุ่นได้จัดให้มีคณะกรรมการสุขภาพในโรงเรียน คอยดูแลการดำเนินงานสุขภาพในโรงเรียนมาตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ของประเทศไทยเราเพิ่งจะเริ่มมีคณะกรรมการสุขภาพในโรงเรียนเมื่อปี พ.ศ.2520 นี้เอง และส่วนใหญ่มีเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในโครงการสุขภาพของคณะกรรมการสุขภาพสายการศึกษาในคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติเท่านั้น

2. ปัญหาการจัดสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพในโรงเรียน ปัญหาการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ จิตภาพและสุขภาพิบาลทั่วไป มีปัญหาในระดับน้อยหรือไม่มีปัญหา นอกจากบางข้อในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อ "การจัดสนามและเครื่องเล่นสำหรับเด็กให้เพียงพอ" "การจัดบริเวณโรงเรียนให้สะอาดเรียบร้อย" และ "การจัดมุมเล่นนาการหรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับนักเรียน" ซึ่งต่างก็มีสาเหตุสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับเรื่องสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ รวมทั้งบางข้อในด้านสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน แต่มีสาเหตุสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับเรื่องบุคลากร ได้แก่ ข้อ "การจัดสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียน" และ "การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรต่าง ๆ ภายในโรงเรียน"

3. ปัญหาการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน สถิติการเป็นโรคติดต่อในเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาในประเทศญี่ปุ่นลดลงอย่างมาก การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนทั้งการตรวจสุขภาพและติดตามผล การป้องกันและความคุ้มครองโรคติดต่อ และการส่งเสริมสุขภาพมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยหรือไม่มีปัญหา ส่วนโรงเรียนประถมศึกษาในประเทศไทยมีระดับปานกลาง

4. ปัญหาการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนวิชาสุขภาพ ระบบการศึกษาของญี่ปุ่นใช้โครงสร้าง 6:3:3 เช่นเดียวกับของประเทศไทยแต่ญี่ปุ่นมีการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี แต่ของประเทศไทยมีเพียง 6 ปี สำหรับข้อสรุปจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชา

สุขศึกษาตามการรับรู้ของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในประเทศไทยนั้น ปรากฏว่าส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย หรือไม่มีปัญหา ส่วนในประเทศไทยโดยทั่วไปพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

5. ปัญหาการจัดดำเนินงานโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนพบว่า ในประเทศไทยส่วนใหญ่การจัดดำเนินงานโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนทางด้านบุคลากรทางสุขภาพ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยหรือไม่มีปัญหา นอกจากบางข้อซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ข้อ "การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ และสวัสดิภาพให้แก่บุคลากรในโรงเรียน" "การจัดโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมสาธารณสุขของชุมชน" โดยมิสาเหตุสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานและเรื่องหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชนตามลำดับ

เอ็มอัชมา รัตน์รินจง (2532) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนของผู้เชี่ยวชาญทางสุขศึกษา ครูใหญ่ และครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร" มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับการจัดอันดับความสำคัญของการจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนของผู้เชี่ยวชาญทางสุขศึกษา ครูใหญ่ และครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางสุขศึกษา 19 คน ครูใหญ่ 264 คน และครูประจำชั้น 321 คน รวม 604 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้ที่จบการศึกษาอย่างน้อยระดับปริญญาโท สาขาสุขศึกษาในโรงเรียน หรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง มีประสบการณ์ด้านสุขศึกษาในโรงเรียนอย่างน้อย 5 ปี และเป็นผู้อำนวยการอยู่ในกรุงเทพมหานครอย่างน้อย 5 ปี โดยคัดเลือกจาก ทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข โรงเรียนนานาชาติ สำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร

กลุ่มครูใหญ่ ครูใหญ่จากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งโซนในและโซนนอก โดยเลือกทุกโรงเรียน

กลุ่มครู ได้แก่ ครูประจำชั้น สุ่มมาโรงเรียนละ 1 คน จากทุกโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้เกี่ยวกับการจัดโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ของครูใหญ่ ครูประจำชั้น ครูใหญ่และครูประจำชั้น ผู้เชี่ยวชาญทางสุขศึกษาและครูประจำชั้นส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า การรับรู้ของครูใหญ่และครูประจำชั้นของโรงเรียนโซนในและโซนนอก เกี่ยวกับการจัดโปรแกรม

สุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

เบิร์ก (Birg, 1970) ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาผลของอากาศเป็นพิษที่มีต่อเด็ก" (A Study of Effects of Air Pollution on Children) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพมลพิษทางอากาศที่มีผลต่อเด็กประถม โดยใช้กลุ่มนักเรียนประถม 2 กลุ่ม ในรัฐแคลิฟอร์เนีย กลุ่มที่ถูกทดสอบมีจำนวน 431 คน เป็นเด็กที่อยู่ในเมือง ซาน เบร์นาร์ดีโน (San Bernardino) ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีภาวะอากาศเป็นพิษมาก และเด็กที่อยู่ในกลุ่มควบคุมจำนวน 434 คน อยู่ในเมือง วิคตอรีวิลล์ (Victory ville) ซึ่งเป็นเมืองที่มีหมอกควันธรรมดา ผลการวิจัยพบว่า เปอร์เซ็นต์ของการขาดเรียนของเด็กในซาน เบร์นาร์ดีโน (San Bernardino) สูงกว่าเด็กในวิคตอรีวิลล์ (Victory ville) หรือร้อยละ 22 ของกลุ่มทดลอง เมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุมและค่าโค-สแควร์ 5.6 ซึ่งได้ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของภาวะอากาศเป็นพิษกับผลทางสุขภาพที่นักเรียนจำเป็นต้องรู้และแจ้งให้ผู้ปกครองเด็กทราบ รวมทั้งผู้มีส่วนสำคัญในการวางแผนชุมชนและผู้ที่อยู่อกกฎหมายควบคุมภาวะอากาศเป็นพิษ ซึ่งต้องแก้ไขโดยเร็ว

ชู ปิง (Shu Ping, 1976) ได้ทำการศึกษารายชื่อ เรื่อง "การคัดเลือกและการส่งต่อผู้ป่วยในการบริการสุขภาพเบื้องต้นของโรงเรียนในย่านที่มีรายได้น้อย" (Screening and Referral Outcomes of School Based Health Service in a Low-Income Neighbourhood) โดยได้ทำการศึกษาโครงการสุขภาพในโรงเรียนระดับประถมสองโรงเรียนในเด็กระดับ 2 ทั้งหมด วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาสุขภาพการคัดเลือกและการส่งต่อผู้ป่วยเมื่อต้องการดูแลเพิ่มจากสถานศึกษา โดยศึกษาจากเด็กทั้งหมด 221 คน ซึ่งเด็กทุกคนเคยได้รับการตรวจร่างกาย ตรวจวัดสายตาทดสอบการได้ยิน ซึ่งนำหนัก วัดส่วนสูงมาแล้ว

ผลการวิจัยพบว่า เด็กส่วนใหญ่มีปัญหาสุขภาพ และประมาณครึ่งหนึ่งต้องการการส่งไปดูแลต่อ เพื่อรับคำแนะนำ การวินิจฉัยโรค และการรักษาโรคเพิ่มเติม อาการที่ตรวจพบบ่อย ได้แก่ ต่อมทอลซิลโต และการเต้นของหัวใจแรงผิดปกติ แต่มีนักเรียนจำนวนน้อยที่ได้รับการส่งไปรักษาต่อ การติดตามผลการส่งต่อผู้ป่วยยังไม่เคยมีการติดตามผล และจากการวิเคราะห์พบว่าประมาณ 1 ใน 3 ของเด็กที่ถูกส่งตัวไปรักษาต่อนั้นรู้สึกผิดหวังจากการรักษาที่ได้รับหรือการรักษาที่นานเป็นเดือน ๆ อีกทั้งการที่ทางโรงเรียนได้รับรายงานที่ไม่สมบูรณ์ และผลการส่ง

ต่อไปนี้มีความสำคัญเกี่ยวกับสังคม การศึกษา และอาชีพด้วย

กริฟฟิตและวิกเคอร์ (Griffith and Whicker, 1981) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสังเกตปัญหาสุขภาพของนักเรียนโดยครู" (Teacher - Observer of Student Health Problem) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของโครงการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในชนบทแห่งหนึ่งของสหรัฐอเมริกา กลุ่มประชากรตัวอย่างคือ ครูประถมศึกษาจำนวน 18 คน นักเรียนประถมศึกษาจำนวน 400 คน นอกจากนี้มีผู้บริหารโรงเรียน ผู้นิเทศงาน พยาบาลโรงเรียน ก้นตนามาย นักโภชนาการ และผู้ช่วยแพทย์ โดยใช้แบบทดสอบเพื่อประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ และหลังจากเสร็จโครงการการดำเนินโครงการโดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างครูและพยาบาล โดยให้ความรู้ ลาดิตการตรวจสุขภาพโดยครูและเน้นในบทบาทของครู ผลการวิจัยพบว่า

ครูส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยที่ให้ตนเป็นผู้รับผิดชอบในการตรวจสุขภาพนักเรียน และผู้บริหารโรงเรียนไม่เห็นด้วยกับความรับผิดชอบการตรวจสุขภาพโดยครู จึงทำให้ครูที่สนใจไม่ยากเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการตรวจสุขภาพนักเรียน

แบงส์ (Banks, 1983) ได้ทำการวิจัย เรื่อง "การใช้อุปกรณ์การสอนเพื่อกระตุ้นความต้องการเรียนรู้ทางสุขภาพในเด็กเรียนดี" (Gifted Children Benefit from Health Classes Accelerated to their Needs) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลของการเรียนรู้และความสนใจของเด็กที่มีสติปัญญาดีต่อการเรียนการสอน โดยให้ลงมือใช้อุปกรณ์การเรียนนั้น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมาจากนักเรียนที่เรียนดีซึ่งเลือกเรียนวิชาสุขศึกษาชั้นเกรด 4 และเกรด 5 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในสหรัฐอเมริกา ทั้งหมด 11 คน ชาย 8 คน หญิง 3 คน โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนวิชาสุขศึกษาและให้เด็กได้มีโอกาสใช้เครื่องมือทางการแพทย์ เช่น ปรอท เครื่องวัดความดันโลหิตด้วยตนเอง พร้อมกันนั้นก็ให้เรียนการวัดชีพจร หายใจและอื่น ๆ ผลการวิจัยพบว่า การสอนสุขศึกษาโดยใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนช่วยกระตุ้นให้เด็กมีความกระตือรือร้นและสนใจการเรียนมากขึ้นนักเรียนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสุขภาพของตนเอง ไปในทางที่ดีขึ้น เด็กสามารถนำความรู้ที่เรียนมาไปใช้ได้ดีทั้งกับตนเองและครอบครัว และเด็กจะมีความสนใจและเอาใจใส่ต่อสุขภาพของตนเองและครอบครัวมากขึ้น

เฉิน จูเนียร์ (Chen Jr., 1983) ทำการวิจัยเรื่อง "จะเกิดอะไรถ้าเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนสุขศึกษาในโรงเรียน" (When and

What if Microcomputers Invaded School Health Education?) โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาว่าไมโครคอมพิวเตอร์เข้าไปมีส่วนช่วยในการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาได้อย่างไร โดยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากยอดการขายเครื่องคอมพิวเตอร์ทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา

ผลการวิจัยพบว่า แนวโน้มในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์มีสูงขึ้น ซึ่งคาดว่าในปี 1989 จะมีประมาณ 80 % ของครอบครัวชาวอเมริกันมีเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้ เมื่อถึงตอนนั้นข้อมูลต่าง ๆ ทางด้านสุขศึกษาจะมีเตรียมพร้อมไว้ ซึ่งเป็นประโยชน์มากต่อเด็กนักเรียนที่สามารถไปหาข้อมูลหรือทำการบ้านโดยใช้ข้อมูลเหล่านี้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ที่บ้าน ซึ่งทำให้การเรียนการสอนสุขศึกษาได้ผลอย่างสูงสุด นอกจากนี้ในอนาคตนี้ การมีไมโครคอมพิวเตอร์ประจำบ้านจะทำให้สามารถที่จะสอบถามทางด้านสุขภาพไปยังศูนย์คอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ เพื่อที่จะหาข้อมูลหรือโต้ตอบเกี่ยวกับสุขภาพได้ตลอดเวลา ซึ่งจะทำให้ปัญหาเกี่ยวกับการขาดความรู้ทางด้านสุขภาพหมดไปและคอมพิวเตอร์นี้อาจมีส่วนช่วยในการเรียนการสอนสุขศึกษา เมื่อได้มีการพัฒนาตัวเก็บข้อมูลทางด้านสุขศึกษาไว้เรียบร้อยแล้ว และมีนักวิชาการทางด้านสุขศึกษาที่มีความรู้ความสามารถทางด้านคอมพิวเตอร์พอเพียง

ลอเรนซ์ (Laurenz, 1984) ทำการวิจัยเรื่อง "การจัดอบรมครูผู้ฝึกใหม่ของการสอนสุขศึกษา" (A New Approach to Health Education in Service Training) ดำเนินการวิจัยโดยจัดการอบรมครูประจำการในโรงเรียนประถมศึกษาขึ้นในรูปโครงการ (The Portal School Program) โดยกระบวนการทั้งหมดได้ผ่านการทดลองใช้มาแล้วจากการเก็บรวบรวมข้อมูล และปัญหาจากครูประจำการของแต่ละท้องถิ่นในการร่วมจัดกิจกรรมและสื่อสารการเรียนการสอนในลักษณะชุดอบรมสำเร็จรูป เพื่อให้ครูสอนสุขศึกษาได้นำชุดอบรมนี้ไปใช้ในห้องเรียนได้ทันที หลังจากมีการจัดการอบรมโดยผู้บริหารระดับท้องถิ่นร่วมกับ "The Portal Leaders" เป็นผู้จัดดำเนินการอบรม ผลการวิจัยปรากฏว่า การจัดการอบรมครูประจำการได้ส่งผลกระทบไปถึงประสิทธิภาพของการเรียนการสอนสุขศึกษาในชั้นเรียน การใช้สื่อการเรียนการสอนประกอบกิจกรรมสุขศึกษาและทำให้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของครูและสถานพื้นฐานทางวิชาการทั้งหมดที่มีอยู่เดิมของท้องถิ่น ตลอดจนโครงการที่จะดำเนินต่อไปในอนาคต

บริงค์และแนเดอร์ (Brink and Nader, 1984) ได้ทำโครงการทดลอง 2 ปีในเรื่อง "การตรวจสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา" (Comprehensive Health Screening in Elementary School) เพื่อตรวจสุขภาพเด็กในโรงเรียน โครงการที่เน้นการสืบหาความผิดปกติทางกาย ทางอารมณ์ และปัญหาในการเรียนรู้โดยคัดเลือกโรงเรียน 14 โรงเรียน เพื่อจัดบริการ

สุขภาพทั้งในเขตชนบท ในเมือง และเขตติดต่อกันระหว่างเมืองกับชนบท การตรวจสอบสุขภาพประกอบด้วยการศึกษาประวัติสุขภาพโดยเก็บรวมจากพ่อแม่ การพัฒนาทางจิตใจ ประวัติการฉีดวัคซีน การมองเห็น การได้ยิน สุขภาพฟัน และมีการส่งต่อผู้ป่วยโดยพยาบาลโรงเรียน ผลการทดลองพบว่า

1. เด็ก 8,434 คน ได้รับการตรวจสอบสุขภาพในช่วงเวลาที่ทำโครงการนี้ พบว่ามีนักเรียนที่เป็นโรคฟันได้รับการส่งต่อถึง 1,501 คน หรือร้อยละ 18
2. ปัญหาที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขพบจากการส่งต่อผู้ป่วย คือ การสรุปผลการตรวจร่างกายผิด กล่าวคือ เด็กที่ไม่ได้เจ็บป่วยมีรวมอยู่ด้วยกันถึงร้อยละ 41
3. ปัญหาสุขภาพที่พบมี 1,715 ปัญหา และในเด็ก 1 คนจะมีปัญหาสุขภาพมากกว่า 1 ปัญหา ปัญหาส่วนใหญ่ของเด็กประถมต้นเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทางด้านร่างกาย ส่วนเด็กประถมปลายจะได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการเห็นและการได้ยิน

บอยซ์ และคณะ (Boyer and Others., 1984) ศึกษาวิจัยเรื่อง "อุบัติเหตุในสนามเด็กเล่นในโรงเรียนชนบท" (Playground Equipment Injuries in a Large Urban School District) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทางระบาดวิทยาของการเกิดอุบัติเหตุจากอุปกรณ์ในสนามเด็กเล่นของโรงเรียน โดยศึกษาจากตัวแปรที่สำคัญคือ ลักษณะประชากร อัตราความรุนแรง โปรแกรมการเรียน ประเภทของอุปกรณ์ในสนามเด็กเล่น โดยศึกษาจากโรงเรียนประถมศึกษาในชนบท 68 แห่ง ให้พยาบาลประจำโรงเรียนเป็นผู้บันทึกรายงานการเกิดอุบัติเหตุทั้งหมด และมีแบบประเมินผลอุปกรณ์ในสนามเด็กเล่น โดยให้พยาบาลและผู้บริหาร เป็นผู้ประเมินใช้ระยะเวลาในการศึกษา 2 ปี

ผลการวิจัยปรากฏว่า การเกิดอุบัติเหตุในนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกัน ช่วงเวลาเกิดอุบัติเหตุเกิดเวลาเช้ามักมากกว่าหลังเที่ยง โรงเรียนที่เกิดอุบัติเหตุสูง เป็นโรงเรียนที่มีโปรแกรมการเรียนให้เลือกน้อย อุปกรณ์ในสนามเด็กเล่นส่วนใหญ่อยู่ในสภาพดี อัตราของอุบัติเหตุจากอุปกรณ์ในสนามเด็กเล่นอยู่ระหว่าง 8.9 ต่อนักเรียน 1,000 คนต่อปี

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน ทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ พอสรุปได้ว่า ในประเทศนั้นการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนยังต้องพบปัญหาอุปสรรคมากมายในทุก ๆ ด้าน ซึ่งสาเหตุของปัญหาส่วนใหญ่มักพบว่าโรงเรียน

ส่วนใหญ่ขาดความพร้อมในการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน ทำให้การดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนในทุก ๆ ด้านขาดประสิทธิภาพและไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ผลการวิจัยมักพบว่า การขาดบุคลากรและงบประมาณในการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนเป็นปัญหาสำคัญ นอกจากนี้การขาดความรู้และขาดประสบการณ์ในเรื่องโครงการสุขภาพในโรงเรียนเป็นสาเหตุสำคัญอันหนึ่ง ที่ผู้บริหารและผู้ดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนประสบอยู่ และผู้ที่ผ่านการอบรมและไม่ได้ผ่านการอบรมการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน มักมีความคิดเห็นและการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ก็เป็นเพราะการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนให้ได้ผลดีจำเป็นจะต้องได้รับความสนใจจากผู้บริหารโรงเรียนซึ่งถ้าผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้และเห็นความสำคัญในการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนแล้ว ก็จะทำให้โครงการสุขภาพในโรงเรียนเจริญก้าวหน้ากว่าที่เป็นอยู่อีกมาก

ส่วนในด้านต่างประเทศนั้น แม้ว่าจะจะเป็นประเทศที่เจริญแล้วก็ยังพบว่า มีปัญหาในการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนเช่นเดียวกัน ปัญหาที่พบก็เกี่ยวกับผู้บริหารและครูที่ไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน การศึกษาวิจัยของต่างประเทศมักมีการศึกษาเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง และจากการศึกษาวิจัยพบแล้วว่าการจัดการฝึกอบรมจะช่วยให้การจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญและมีความเข้าใจในการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนอีกด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดและดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการจัด และดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป